

SV

SV

SV

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 14.4.2010
KOM(2010) 133 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN**

Integreringen av romerna i samhället och i näringslivet

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN**

Integreringen av romerna i samhället och i näringslivet

1. BAKGRUND

EU och dess medlemsstater har ett särskilt ansvar gentemot romerna, som bor i alla medlemsstater samt aktuella och potentiella kandidatländer. I stadgan om grundläggande rättigheter anges de värderingar som EU bygger på. Dessa värderingar måste omsättas i praktiken för att man ska kunna förbättra situationen för romerna, EU:s största etniska minoritet.

Integreringen av romerna ligger också i linje med den prioritering som gäller en tillväxt som kommer alla till del och som ingår i Europa 2020-strategin, och särskilt med dess ledande initiativ, nämligen en europeisk plattform mot fattigdom. Den fullständiga integreringen av romer kommer att innebära viktiga ekonomiska fördelar för våra samhällen, särskilt för de länder med en minskande befolkning, där man inte har råd att utesluta en stor del av den potentiella arbetskraften.

Dock är en stor del av Europas 10-12 miljoner romer extremt marginaliserade, såväl i städerna som på landsbygden, och de lever under mycket dåliga socioekonomiska förhållanden. Den diskriminering, sociala utslagning och segregering som drabbar romerna förstärker varandra. Romerna har begränsat tillträde till bra utbildning, svårt att komma in på arbetsmarknaden, följaktligen låga inkomster samt dålig hälsa, vilket i sin tur leder till högre dödlighet och lägre förväntad livslängd jämfört med icke-romer. Utestängningen av romer medför inte bara stort mänskligt lidande utan även betydande direkta kostnader för offentliga budgetar samt indirekta kostnader på grund av förluster i produktivitet.

Problemets komplexa och sammanhängande natur fordrar hållbara lösningar som tar itu med alla aspekter av romernas fattigdom via ett integrerat tillvägagångssätt. Dåliga utbildningsresultat, hinder på arbetsmarknaden, segregering inom boende och på andra områden samt dålig hälsa måste angripas samtidigt.

Sedan december 2007 har EU i en rad av rådets slutsatser stött kommissionens bedömning att det finns en stark EU-ram av juridiska och finansiella verktyg samt instrument för samordning av politiska åtgärder som redan kan användas för att stödja romernas integrering, men att mer kan göras för att de ska bli mer effektiva¹. Rådet har bekräftat att arbetet med integreringen av romerna är medlemsstaternas och Europeiska unionens gemensamma ansvar, inom ramen för deras respektive och kompletterande befogenheter, och det har fast förankrat integreringen av

¹ Som uppföljning av meddelandet "Ickediskriminering och lika möjligheter: Ett förnyat engagemang", KOM(2008)420.

romer i utformningen av EU:s politik². Den aktuella ordförandeskapstrion har fastställt att romernas sociala och ekonomiska integrering ska bli en av dess prioriteringar³.

Åtgärderna för att motverka romernas utestängning måste placeras i den bredare ram som gäller EU-politik till förmån för lika möjligheter, integrering och tillväxt, och de juridiska och finansiella instrument som också finns för samhället i stort måste användas på bästa sätt. Det övergripande målet är ett integrerat samhälle, inte en ny form av etnisk segregering: varje framsteg som uppnås i integreringen av romer utgör även framsteg i integreringen av alla etniska minoriteter i EU och vice versa.

Syftet med detta meddelande, som utarbetats inför det andra toppmötet om romer, är att ange hur Europeiska unionen på grundval av de framsteg som gjorts kommer att utveckla sin medverkan till romernas fullständiga integrering i samhället och i näringslivet.

2. FRAMSTEG SOM GJORTS HITTILLS

Sedan 2008 har framsteg gjorts både i medlemsstaterna och på EU-nivå, vilket framgår av den bifogade rapporten⁴. Under 2009 flyttades EU:s tyngdpunkt från en problemanalys till en undersökning av hur de befintliga instrumenten skulle kunna bli mer effektiva och hur man tydligare kunde ta itu med romernas situation inom en rad åtgärdsområden, inbegripet sysselsättning, social integration, hälsa, utbildning, boende, ungdom och kultur.

Genomförandet och utvecklingen av EU:s lagstiftning inom icke-diskriminering, fri rörlighet, skydd av personuppgifter och antirasism har gått vidare. Kommissionen har också övervakat överföringen av relevant lagstiftning i aktuella och potentiella kandidatländer. Detta kompletterades genom att ett särskilt rom-perspektiv togs med i arbetet för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, nätverket för specialiserade organ för lika möjligheter (Equinet), utbildningen för yrkesverksamma inom rättsväsendet och Europeiska kommissionens informationskampanj ”För mångfald – mot diskriminering”.

Europeiska plattformen för integrering av romer, som består av centrala aktörer från EU-institutionerna, internationella organisationer, medlemsstaternas regeringar och det civila samhället vilka arbetar med frågor beträffande integreringen av romer, lanserades i april 2009 i syfte att utbyta goda lösningar och erfarenheter och främja samarbetet mellan sina deltagare. Målet var att göra de politiska processer som sker parallellt på nationell, europeisk och internationell nivå mer enhetliga och genomslagskraftiga och skapa synergieffekter. De gemensamma grundläggande principerna för integrering av romer som utformades inom ramen för plattformen med ledning av lyckade initiativ för integrering av romer utgör en praktisk referens för beslutsfattare i det offentliga livet på alla nivåer för hur man utformar och genomför initiativ med gott resultat⁵.

Till exempel användes den andra av de tio principerna för att motivera kommissionens förslag från 2009 om att ändra förordningen om Europeiska fonden för regionalutveckling. Syftet är

² Europeiska rådet: Rådets handlingar 16616/1/07 och 11018/1/08 REV1; rådet (allmänna frågor): Rådets handling 15976/1/08 REV 1, rådet (sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor): rådets handlingar 9721/2/09 REV2 och 10394/09.

³ Rådets handling 16771/09

⁴ SEK(2010).

⁵ Rådets handling 10394/09, bilaga.

att hjälpa extremt marginaliserade gemenskaper - därmed avses uttryckligen men inte uteslutande romska gemenskaper – i de 27 medlemsstaterna genom att tillsammans med Europeiska socialfonden samfinansiera insatser som görs i nya och renoverade bostadsområden i städer och på landsbygden, vilket ingår i ett integrerat tillvägagångssätt som omfattar utbildning, sysselsättning, socialt bistånd och insatser inom hälso- och sjukvård.

De flesta medlemsstater rapporterar att man är mer inriktad på intern samordning och på att få de romska gemenskaperna att medverka. Några medlemsstater har börjat utnyttja sådana möjligheter som sammansatt programplanering och kombinerade instrument för sammanhållningspolitik.

Medlemsstaterna rapporterar att de vill integrera frågor om romer med övrig politik och lära av varandra för att undersöka hur de kan förbättra initiativen till förmån för desegregering och tillträde till utbildning, sysselsättning och grundläggande sociala tjänster. Ett forum för sådana utbyten utgörs av det europeiska nätverket för social integrering och romer inom ramen för strukturfonderna (EURoma), som är avsett för informations- och erfarenhetsutbyte, spridning av strategier och tillvägagångssätt samt nya kunskaper.

I den kommande rapporten om en studie som kommissionen beställt för 2009 och 2010 om ”Insatser för att förbättra genomslagskraften för åtgärder, program och projekt som syftar till social integrering och icke-diskriminering av romer i EU” kommer man att kartlägga framgångsfaktorer samt bra lösningar.

Många av dessa insatser har fått stöd ur EU:s strukturfonder, särskilt ur ESF⁶. I enlighet med slutsatserna från rådet (allmänna frågor) i december 2008 och Europaparlamentets resolution från mars 2009 trappade kommissionen upp sina ansträngningar för att ta tillvara dessa instruments fulla potential. I synnerhet har kommissionen ingått bilaterala engagemang med medlemsstaternas regeringar för att stödja dem i en bredare användning av EU:s strukturfonder till stöd för romernas integrering. Vidare används ESF mer effektivt genom att man intensifierar övervakningen och utvärderingen av projekt till förmån för romer och genom att man i hela Europa sprider kunskap om de åtgärder som visat sig vara särskilt effektiva.

Europeiska kommissionen genomför också, på Europaparlamentets initiativ, ett pilotprojekt för integrering av romer (5 miljoner euro för åren 2010-2012) som rör förskoleutbildning, egenföretagande med stöd av mikrokrediter samt upplysning för allmänheten, särskilt i länder där romer utgör stora befolkningsgrupper. I pilotprojektet kommer man också att undersöka metoder för insamling av uppgifter och kontrafaktisk utvärdering för att bedöma insatsernas inverkan på dessa tre områden.

3. UTMANINGAR SOM KVARSTÅR

Tidigare analyser av EU-instrument och EU-åtgärder⁷ samt av framstegsrapporten för 2008-2010⁸ bekräftar att dessa instrument och åtgärder för det mesta kan stödja integreringen av romer, även i stor skala. Frågan gäller hur man kan säkerställa att deras potential förverkligas.

⁶ Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska fonden för regionalutveckling (Eruf)

⁷ SEK(2008)2172.

⁸ SEK(2010)....

Ett antal europeiska och internationella aktörer genomför för närvarande parallella politiska processer som syftar till integreringen av romer. Bland dessa återfinns EU:s politik till förmån för integreringen av romer, OSSE:s (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) handlingsplan för deltagande av romerna och sinterna i det offentliga och det politiska livet (antagen 2003 och undertecknad av 55 stater)⁹, Europarådets rekommendationer samt resolutioner antagna av Europarådets ministerkommitté och parlamentariska församling¹⁰, och de nationella handlingsplaner som antagits och genomförs av de tolv länder som deltar i årtiondet för romernas integrering 2005–2015¹¹. Resultaten av dessa insatser varierar beroende på rättslig grund, instrument, resurser och medverkande aktörer. Dessutom samordnas de endast löst via den informella kontaktgruppen för internationella organisationer för romer, sinter och resande¹².

Bland de utmaningar som kvarstår återfinns följande:

- Bättre samarbete mellan europeiska, nationella och internationella aktörer och företrädare för de romska gemenskaperna, med utgångspunkt i det engagemang för integrering av romer som har ingåtts under den senaste fem till tio åren.
- En omsättning av detta engagemang och samarbete i positiva förändringar på lokal nivå. Detta måste kompletteras med bättre ansvar och kapacitet hos lokala förvaltningar, det civila samhället och romerna själva att ta initiativ till och genomföra projekt, program och politiska åtgärder.
- Mer effektiv kommunikation om de fördelar som integreringen av romer innebär för den sociala och ekonomiska utvecklingen på lokal och nationell nivå¹³. Romernas sociala och ekonomiska utveckling är en ömsesidig process som fordrar en attitydförändring både hos majoriteten och av medlemmarna och ledarna i romernas gemenskaper.
- Främjandet av den integrerade användningen av EU-medel för att ta itu med den flerdimensionella utmaning som utestängningen av romer innebär.
- Utarbetande av tydliga åtgärder mot segregering, särskilt inom utbildning och boende, med stöd av strukturfonderna.
- Att uppnå en speciell inriktning på de mest missgynnade mikroregionerna.

⁹ OSSE:s beslut nr 3/30, *Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area* ("Handlingsplan för att förbättra romernas och sinternas situation inom OSSE-området") (MC.DEC/3/03).

¹⁰ I synnerhet: Ministerkommitténs rekommendationer 2006/10 (tillgång till hälso- och sjukvård), 2005/4 (bostadsförhållanden); 2004/14 (resandes rörlighet och läger); 2001/17 (situationen vad gäller ekonomi och sysselsättning); 2000/4 (utbildning för romska barn/zigenarbarn); 1983/1 (statslösa nomader och nomader utan fastställt medborgarskap), 1975/13 (nomadernas sociala situation).
http://www.romadecade.org/decade_action_plans.

¹² Den informella kontaktgruppen organiserad av rådets ordförandeskap och Europarådet. Den inkluderar företrädare för EU-institutionerna, internationella organisationer och multilaterala initiativ (FN-organisationer, Världsbanken, OSSE, Årtiondet för integrering av romer 2005-2015), medlemsstaterna (företrädare av det föregående, aktuella och kommande ordförandeskapet) samt det civila samhället. Kontaktgruppen är ett forum för ömsesidig information om pågående verksamhet inom de deltagande organisationernas områden.

¹³ Kommissionen använder budskapet "Romer i Europa: stöd integreringen till gagn för alla" i särskilt tryckt och audiovisuellt material.

- Att ta med frågor beträffande integreringen av romer i de breda politiska områden som gäller utbildning, sysselsättning, folkhälsa, infrastruktur och stadsplanering, samt ekonomisk utveckling och fysisk planering, snarare är att se den som ett enskilt politikområde. Goda lösningar och lyckade förebilder från projekt måste spridas bättre och bli del av politiken.

Följaktligen måste kommissionen, medlemsstaterna och andra viktiga aktörer koncentrera sina insatser för att ta itu med dessa utmaningar genom en mer effektiv politik, både vad gäller innehåll och processer.

3.1. Politiska åtgärder för en effektiv integrering av romer

3.1.1. Finansiella instrument

EU:s strukturfonder och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt instrumenten för stöd inför anslutningen (IPA) motsvarar nästan halva EU:s årliga budget och är viktiga medel för att åstadkomma förändringar.

Av informationen om genomförandet av dessa instrument framgår att det allmänt sett inte saknas tillgängliga medel som kan stödja lovande politik och program. Det finns dock ett antal hinder, däribland brister i planering och programplanering samt en administrativ belastning, som hindrar vissa medlemsstater från att använda dem till åtgärder avsedda för integrering av romer. Som det nu framgår av lyckade exempel har integrerade strategier till förmån för romer, vilka inriktas på hela sammansättningen av problem till grund för romernas marginalisering, mycket större genomslagskraft än enstaka projekt som bara tar upp en eller två frågor. I hindren ingår också ovilja på lokal nivå och brist på politisk medvetenhet och kapacitet inom lokal förvaltning samt bland romska gemenskaper. Dessa svårigheter kan angripas via incitament eller genom att man tillhandahåller lämpligt stöd och lämplig sakkunskap, däribland via tekniskt bistånd inom ramen för EU:s strukturfonder. Kommissionen ser positivt på initiativ från icke-statliga organisationer som stöder kapacitetsuppbyggnad (t.ex. initiativet *Making the Most of EU Funds for Roma* av Open Society Institute). Dessutom har romernas medbestämmande och i synnerhet romska kvinnors deltagande i beslutsprocessen, där kvinnorna fungerar som en länk mellan familj och samhälle, visat sig vara en viktig framgångsfaktor oavsett åtgärd.

Som stöd till medlemsstaternas genomförande av åtgärder med en påtaglig inverkan ute på fältet inledde kommissionen 2009 i medlemsstaterna en rad bilaterala evenemang på hög nivå, i syfte att sammanföra politiska beslutsfattare med administratörer och aktörer på högsta europeiska och nationella nivå samt med företrädare för romska gemenskaper. Dessa evenemang är förberedelser inför överenskommelser om målsättningar för en mer omfattande användning av EU-medel till förmån för integreringen av romer, genom att man fastställer specifika och överenskomna etappmål.

Kommissionen har främjat programplanering i större skala där man förenar verksamhet inom flera operativa program för att stödja insatser där angreppssättet av de romska gemenskapernas problem omfattar flera sektorer. Kommissionen ser positivt på medlemsstaternas initiativ för att göra åtgärder mot segregation ett villkor för tillgång till

medel ur strukturfonderna, och anser att detta överensstämmer fullständigt med kravet att undvika all diskriminering i genomförandet av fonderna¹⁴.

Kommissionen uppmuntrar också medlemsstaterna att engagera romerna i planeringen av användningen av fonderna via det praktiska genomförandet av partnerskapsprincipen, så att romerna är delaktiga på varje nivå av processen, från programutformning till utvärdering, samt att stödja uppbyggandet av kapacitet inom det romska civila samhället och inom lokala förvaltningar. Kommissionen ser också gärna att man förenklar ansökningsförfarandet och på ett mer systematiskt sätt tillhandahåller forskottsfinansiering till godkända sökande.

3.1.2. Ett integrerat tillvägagångssätt med integration i samhället för alla

Även om levnadsvillkoren för många romska gemenskaper kännetecknas av sammansatta problem som förstärker varandra är åtgärderna för att ta itu med dessa ofta alltför bortkopplade från den allmänna politiken för utbildning, sysselsättning, folkhälsa eller upprustning av städer. Det råder alltså en tendens att fokusera på punktinsatser, till exempel främjandet av sysselsättning för romer eller upprustning av romska bostadsområden, vilka genomförs via kortfristiga projekt och program som inte blir varaktiga.

Som Europeiska ekonomiska och sociala kommittén betonade 2008¹⁵ är inkluderingen av frågor som gäller romer i all relevant europeisk och nationell politik det mest lovande sättet att integrera romerna. Det gemensamma arbetet när det gäller ojämlikheter på hälsoområdet inom strategin för socialt skydd och social integration samt EU:s hälsostrategi är specifika exempel på ett sådant tillvägagångssätt¹⁶. År 2009 betonade kommissionen särskilt romerna inom ramen för Lissabonstrategin. De nationella resultatnivåerna och gensvaren för inkludering av romer på arbetsmarknaden analyserades med ledning av de nationella reformprogrammen i medlemsstaterna och togs med i den gemensamma sysselsättningsrapporten 2008-2009. Inkluderingen i allmänna åtgärder utesluter inte främjandet av integrerade och skraddarsydda tillvägagångssätt som beaktar den specifika situationen för romska gemenskaper i medlemsstaterna.

Det tilltagande utbytet av erfarenheter bland nationella förvaltningar om lyckade program med inriktning på romer kan utvecklas genom att medlemsstaterna deltar i det europeiska nätverket för social integration och romer inom ramen för strukturfonderna (EURoma). Ett akademiskt nätverk som ägnar sig åt studier av romer och stöds av kommissionen och Europarådet kommer att förbättra evidensbasen för initiativ till förmån för romer och utgöra en starkare koppling till politiska åtgärder.

Medlemsstaternas strukturerade samarbete inom de befintliga öppna samordningsmetoderna är av yttersta vikt på väsentliga områden som utbildning, sysselsättning och social integration, för att frågor som rör romerna ska införlivas med de nationella politiska åtgärderna. Kommissionen kan påverka denna process genom att underlätta utbytet av erfarenheter och bra lösningar.

Mer effektiva politiska åtgärder

Kommissionen kommer att göra följande:

¹⁴ Rådets förordning (EG) nr 1083/2006, särskilt artikel 16.

¹⁵ Förberedande utlåtande, Integration av minoriteter – romer, SOC(263), EESK 1207/2008, stycke 5.3.

¹⁶ Meddelandet "Solidaritet i hälsa: att minska ojämlikhet i hälsa i EU", KOM(2009)567.

- Även i fortsättningen anordna bilaterala evenemang på hög nivå i medlemsstaterna och följa upp resultaten. Senast vid utgången av 2013 kommer kommissionen att reflektera över resultaten av dessa besök .
- Uppmana medlemsstaterna att aktivt säkerställa att de insatser som bekostas ur strukturfonderna främjar lika möjligheter och motverkar segregering.
- Främja medlemsstaternas användning av EURoma-nätverket för utbyte av goda lösningar.
- Stödja ett nätverk för studier av romska frågor för att på ett bättre sätt koppla samman forskning och politik.
- Uppmuntra medlemsstaterna att, som förutsättning för utformningen av evidensbaserade åtgärder för integrering av romer, ta fram lämpliga verktyg och metoder för utvärdering med ledning av de lärdomar som dragits, bland annat av utvärderingen av pilotprojektet för integrering av romer.
- Förstärka samordningen mellan Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)¹⁷, i synnerhet på regional och lokal nivå när fonderna används för att främja och underlätta ett integrerat tillvägagångssätt för boende (enligt bestämmelserna i den ändrade artikel 7.2 i Eruf-förordningen) eller på andra områden.
- Tillhandahålla information och tekniskt stöd till medlemsstaterna om en kostnadseffektiv användning av strukturfonderna och fonden för landsbygdsutveckling för att ta itu med romernas socioekonomiska utslagning.
- Vid utarbetandet av nästa omgång av EU:s strukturfonder och program beakta resultaten av utvärderingen av EU-strukturfondernas insatser till förmån för romerna, av pilotprojektet för integrering av romer, och av studien av lyckade projekt, program och politiska åtgärder för integrering av romer.
- Ta upp integreringen av romer vid utarbetandet och genomförandet av det ledande initiativet Europeisk plattform mot fattigdom som kommissionen föreslagit som del av Europa 2020-strategin.
- Uppmana medlemsstaterna att beakta frågor som rör romer när de rapporterar om genomförandet av nationell politik på alla områden som är relevanta för integreringen av romer (till exempel utbildning, sysselsättning, socialt skydd och social integrering samt hälsa) inom ramen för den öppna samordningsmetoden och Europa 2020-strategin. Kommissionen kommer att ta med en särskild inriktning på romers sysselsättning i programmet för ömsesidigt lärande 2010-2011.
- Se över sin politik och sina program till förmån för romer mot bakgrund av utvidgningen, i syfte att vidareutveckla och förbättra det relevanta finansiella biståndet inom instrumenten för stöd inför anslutningen.

¹⁷ Artikel 9 i den allmänna strukturfondsförordningen.

3.2. En konsekvent politik

Verkliga förändringar kan åstadkommas genom ett effektivt genomförande av politiken. Effektiv politik kräver konsekvent planering. Konsekvent planering fordrar att alla berörda intressenter är engagerade och att det finns politiskt stöd och nödvändiga resurser från respektive beslutsfattande nivåer. Dessa villkor och en analys av kvarstående utmaningar visar att det behövs en starkare och mer effektiv samordning och en koncentration av krafter.

Europeiska plattformen för integrering av romer utgör ett forum för samarbete på detta område och de gemensamma grundläggande principer för romers integrering vilka tagits fram av plattformen och som tillhandahåller en gemensam ram. I principerna betonas att program och politik riktade till romer inte får utesluta personer i andra grupper som lever under liknande socioekonomiska omständigheter¹⁸. I principerna betonas också att program och politik ska vara inriktade på att integrera romerna i samhället i övrigt för att man ska undvika att avskilja insatser riktade till romer från bredare initiativ¹⁹. Slutligen betonas man i principerna bestämt att delaktighet måste utvecklas bland lokala myndigheter, icke-statliga organisationer och romska gemenskaper.

För att införliva frågor som gäller romer i all relevant nationell och europeisk politik samt mobilisera allmänna instrument för integreringen av romer krävs solida ansträngningar och nödvändiga resurser för övervakning av genomförandet och för utformning av framtida politik och instrument. Organisationer i det civila samhället, särskilt romernas organisationer, måste engageras i denna process på alla etapper och nivåer.

Göra processerna effektivare

Kommissionen kommer att göra följande:

- Stödja successiva ordförandeskap i rådet i deras strävan att göra plattformen effektivare. Kommissionen kommer att stödja varje ordförandeskap i anordnandet av ett möte för plattformen.
- Stödja ordförandeskapen när de anordnar toppmöten om romer i framtiden.
- Tillämpa de gemensamma grundläggande principerna för romers integrering när kommissionen utformar, genomför och utvärderar politik som är av betydelse för integreringen av romer.
- Undersöka hur man på det mest effektiva sätt kan säkerställa att man i kommissionens interna förfaranden garanterar att frågor som gäller romer tas med i all relevant politik.
- Göra det möjligt för romerna själva att påverka de politiska processerna, däribland via medfinansiering av arbetet i ett nätverk på europeisk nivå som aktivt företräder romerna.

¹⁸ Rådets dokument 10394/09, bilaga: i synnerhet Gemensam grundläggande princip nr 2.

¹⁹ Rådets dokument 10394/09, bilaga: i synnerhet Gemensam grundläggande princip nr 4.

4. ATT UTARBETA MODELLER FÖR TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

EU har en stor och ständigt ökande erfarenhet av vilka politiska åtgärder som fungerar och vilka som inte gör det. Emellertid är inte denna kunskap lättillgänglig eller lättbegriplig för beslutsfattarna. Dessutom finns den inte tillgänglig i en form som är lättanpassad till olika situationer. De romska gemenskaperna i EU:s 27 medlemsstater och i aktuella och potentiella kandidatländer är inte någon enhetlig grupp. Dessa olikheter innebär att det inte kan finnas en enda strategi utan snarare ett behov av differentierade tillvägagångssätt i vilka man tar hänsyn till geografiska, ekonomiska, sociala, kultureller och juridiska sammanhang.

Även om varje situation är specifik kan följande fyra huvudtyper fastställas:

- Romska gemenskaper som bor i eftersatta, mycket koncentrerade förorts- eller stadsområden, eventuellt nära andra etniska minoriteter och missgynnade personer ur majoritetsbefolkningen.
- Romska gemenskaper som bor i eftersatta delar av småstäder eller byar på landsbygden och i segregerade bostadsområden på landsbygden, isolerade från majoritetsbefolkningens städer eller byar.
- Icke-bofasta romska gemenskaper som är medborgare i landet eller i ett annat EU-land.
- Icke-bofasta och bofasta romska gemenskaper som är medborgare i tredje land, flyktingar, statslösa eller asylsökande.

I många medlemsstater finns det flera eller till och med alla av dessa typer (även om antalet icke-bofasta gemenskaper är för det mesta relativt lågt jämfört med de bofasta gemenskaperna). I de olika romska gemenskaperna är kvinnor och barn utsatta för särskilt höga risker.

Väsentliga socioekonomiska frågor som tillträde till arbetsmarknaden och egenföretagande samt till icke-segregerad bra utbildning, bostäder och hälso- och sjukvård är avgörande för att säkerställa integrering för alla romer (precis som för alla andra människor). Andra frågor som brist på handlingar som bevisar markägande eller brist på identitetshandlingar är emellertid av större betydelse för vissa gemenskaper än för andra.

I myndigheternas insatser måste man även beakta särdragen hos stads- eller landsbygdsmiljön där gemenskaperna bor samt individernas rättsliga ställning. Till exempel kan förbättringar beträffande inskrivning av romska barn i allmänna skolor (förskolor och daghem) ibland kräva att man ger extra resurser till enskilda skolor, ändrar inskrivningsförfarandena eller gränserna på upptagningsområdet, tillhandahåller offentlig transport, utfärdar identitetshandlingar till föräldrarna eller engagerar interkulturella medlare.

Kommissionen har därför för avsikt att bistå beslutsfattare genom att utarbeta en rad modeller till tillvägagångssätt. Med ledning av bra lösningar kan varje sådan modell ta itu med behoven hos huvudtyperna av romska gemenskaper, däribland de särskilt utsatta undergrupperna, och föreslå de lämpligaste riktade offentliga åtgärderna. I varje modell skulle man fastställa huvudaktörerna och de juridiska och finansiella instrument som behövs för att genomföra en lokal, regional eller nationell agenda för integrering och föreslå möjliga initiativ för att förbättra romernas tillgång till utbildning, sysselsättning, hälsa och bostäder. Detta kan eventuellt kompletteras med en förteckning över initiativ mot diskriminering, för jämställdhet

och för skydd av särskilt utsatta undergrupper. Det skulle finnas vägledning för övervakning av genomförandet och rapportering av framsteg till de olika intressenterna.

Det skulle inte vara obligatorisk att tillämpa dessa modeller men medlemsstaterna skulle uppmuntras till att beakta en eller flera av dem när de strukturerar sin politik för romers integrering. Kommissionen skulle kunna diskutera med medlemsstaterna hur genomförandet och övervakningen av dessa modeller kan införlivas med de befintliga öppna samordningsmetoderna och genomförandet av den europeiska plattformen mot fattigdom samt stödjas ur EU:s finansiella instrument.

Kommissionen kommer att utarbeta dessa modeller med hjälp av interna och externa sakkunniga och relevanta forum, särskilt den europeiska plattformen för romers integrering.

5. SLUTSATSER

Europeiska unionen måste bygga vidare på den kraftiga mobiliseringen i EU-institutionerna, medlemsstaterna och internationella organisationer och inom det civila samhället för att stödja ökad integrering av romerna i samhället och näringslivet.

Ett ökat samarbete mellan nationella, europeiska och internationella aktörer kan göra de tillgängliga instrumenten mer effektiva för att man ska lyckas integrera de romska gemenskaperna. Den europeiska plattformen för integrering av romer och de gemensamma grundläggande principerna utgör en solid grund för en förstärkning av detta samarbete.

I enlighet med principerna bör frågor som rör romer systematiskt tas med i all relevant europeisk och nationell politik. Politiska åtgärder som bibehåller eller främjar segregering av romska gemenskaper eller tillhandahållandet av segregerat boende, utbildning eller andra tjänster för romer bör läggas ner. Detta utesluter dock inte tillhandahållandet av riktade eller aktiva åtgärder enligt det som den relevanta EU-lagstiftningen tillåter.

Kommissionens särskilda uppgift på medellång sikt (2010-2012) är att bygga vidare på erfarenheterna från utvärderingen av genomslagskraften för instrument och politik på nationell och europeisk nivå. Förutom de åtaganden som anges ovan kommer kommissionen att i synnerhet göra detta genom att, för det första, utarbeta en rad modeller för tillvägagångssätt för romernas integration i samhället och näringslivet, och, för det andra, se till att utarbetandet av åtgärder för att genomföra Europa 2020-strategin samt programmen under den nya finansieringsperioden tillhandahåller särskilda lösningar på problemen hos de olika typerna av romska gemenskaper.